

Samfélagsfræði 8.-10. bekkur

Unnið er með hæfniviðmið í samfélagsfræði í 8.-10. bekk en nemendur öðlast aukna færni með auknum aldri, þroska og frekari þjálfun.

REYNSLUHEIMUR - Umhverfi, samfélag, saga, menning: Hæfni nemanda til að skilja veruleikann

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

Hæfniviðmið - Aðalnámskrá	Markmið við lok 10. bekkjar	Markmið við lok 9. bekkjar	Markmið við lok 8. bekkjar	Leiðir í kennslu	Námsefni
sýnt fram á skilning á mikilvægi þess að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, fyrir mannréttindum, félagslegu réttlæti, jöfnuði og helgi mannlegs lífs,	Efla sjálfsvirðingu og skilning á mannréttindum og geta sett sig í spor annarra	Efla sjálfsvirðingu og skilning á mannréttindum og geta sett sig í spor annarra	Efla sjálfsvirðingu og skilning á mannréttindum og geta sett sig í spor annarra	Flutningur verkefna, umræður í smærri og stærri hópum, hvernig nemandi er sem hlustandi, jafningjamat, sjálfsmat	Þjóðfélagsfræði Lífsleikni í öllum bekkjum
ígrundað víxlverkun samfélags, stjórn mála, náttúru, trúar og lífsviðhorfa í tímans rás, í samhengi nærsamfélags og hnattvæðingar, sýnt fram á skilning á eðli sjálfbærrar þróunar og þýðingu hennar fyrir umhverfi, samfélag og	Nemendur kynnast þróun samfélagsins m.t.t. náttúru, trúar, stjórn mála og hnattvæðingar	Nemendur kynnast þróun samfélagsins m.t.t. náttúru, trúar, stjórn mála og hnattvæðingar	Nemendur kynnast þróun samfélagsins m.t.t. náttúru, trúar, stjórn mála og hnattvæðingar	Fylgjast með fréttum líðandi stundar, taka þátt í umræðum um mismunandi menningarsamfélög, vita hvað er efst á baugi í nær samfélaginu og umræður Láta sér annt um náttúru, flokka og nýta hluti sem best og gera sér grein fyrir mikilvægi þess	Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur Landafræði 2. hefti – 9. bekkur Landafræði 1. hefti – 8. bekkur Maðurinn og trúin – 8. bekkur
fjallað á upplýstan hátt um einkenni og stöðu Íslands í heiminum í ljósi legu og	Kenna sögu landsins frá 1900 til okkar tíma með tilliti til	Kenna sögu landsins frá miðöldum til 1900 með tilliti til annarra	Kenna sögu landsins frá landnámi fram á miðaldir með tilliti	Notkun korta, upplýsingar um sjálfstæði Íslands, efla samræður og umræður	Sögueyjan 1. hefti – 8. bekkur

sögu landsins og breytilegrar menningar, trúar, lífsviðhorfa og stjórnarfars,	annarra þjóða	þjóða	til annarra þjóða		Árið 1918 – 8. bekkur Sögueyjan 2. hefti – 9. bekkur Styrjöld og kreppa – 9. bekkur Stríðsárin á Íslandi – 9. bekkur Sögueyjan 3. hefti – 10. bekkur Frelsi og velferð – 10. bekkur
sýnt fram á skilning á heimabyggð sinni og útskýrt samhengi hennar við umhverfi, sögu, menningu, listir, félagsstarf og atvinnulíf,	sýnt fram á skilning á heimabyggð sinni og útskýrt samhengi hennar við umhverfi, sögu, menningu, listir, félagsstarf og atvinnulíf,	sýnt fram á skilning á heimabyggð sinni og útskýrt samhengi hennar við umhverfi, sögu, menningu, listir, félagsstarf og atvinnulíf,	sýnt fram á skilning á heimabyggð sinni og útskýrt samhengi hennar við umhverfi, sögu, menningu, listir, félagsstarf og atvinnulíf,	Ræða um hvaða gildi Kópavogur hafi í þeirra augum, skoða nærsamfélagið og þær stofnanir og vinnustaði sem þar er að finna	Sögueyjan 2. hefti – 9. bekkur Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur Lífsleikni í öllum bekkjum
aflað sér, hagnýtt, ígrundað og metið upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni, sem birtast í munnlegum flutningi, samræðum, texta og myndrænum búningi,	Notast við það sem efst er á baugi í fréttum og nær samfélaginu hverju sinni	Notast við það sem efst er á baugi í fréttum og nær samfélaginu hverju sinni	Notast við það sem efst er á baugi í fréttum og nær samfélaginu hverju sinni	Efla fjölbreytt læsi og vitund þeirra á nærsamfélaginu	Notast við það sem efst er á baugi í fréttum og nær samfélaginu hverju sinni

rökrætt mikilvæg hugtök, sem notuð eru um menningar- og samfélagsmálefni,				Efla framsögu, rökhugsun og ígrundun	Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur Frelsi og velferð – 10. bekkur
fjallað um náttúruferla sem mynda og móta land og hafa áhrif á loftslag og gróður, útskýrt megineinkenni gróður fars, loftslags, vinda og hafstrauma jarðar og hvernig þessir þættir móta ólík lífsskilyrði		Fjallað um veðurfar og gróður og þær loftslagsbreytingar sem orðið hafa í heiminum.	Fjallað um veðurfar og gróður og þær loftslagsbreytingar sem orðið hafa í heiminum.	Lesi og tileinka sér efni þar að lútandi, t.d. um Surtsey Nota fjölbreytta miðla, t.d. kort, myndir, myndbönd, bækur o.fl.	Landafræði 1. hefti – 8. bekkur Landafræði 2. hefti – 9. bekkur
greint mynstur mannglegra athafna sem móta og breyta umhverfi og búsetuskilyrðum,	Breytingar á þjóðfélaginu sem hafa áhrif á búsetuskilyrði einstaklinga	Breytingar á þjóðfélaginu sem hafa áhrif á búsetuskilyrði einstaklinga	Breytingar á þjóðfélaginu sem hafa áhrif á búsetuskilyrði einstaklinga	Rætt í sögulegu samhengi, t.d. Vesturfararnir, breytingar á þeirra nærumhverfi síðast liðin 100 ár.	Sögueyjan 1. hefti – 8. bekkur Sögueyjan 2. hefti – 9. bekkur Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur
gert sér grein fyrir nýtingu auðlinda og umhverfis og gildi verndunar hvors tveggja með hliðsjón af sjálfbærri þróun,		Umhverfis- og auðlindanýting hérlendis sem erlendis	Umhverfis- og auðlindanýting hérlendis sem erlendis	Ræða mikilvægi sjálfbærrar þróunar fyrir landið, bæði m.t.t. heimsstýrjaldarinnar síðari og matvælaframleiðslu.	Landafræði 1. hefti – 8. bekkur Landafræði 2. hefti – 9. bekkur Styrjaldir og kreppa – 9. bekkur
greint og fjallað um upplýsingar á kortum og gröfum og annars konar			Efla læsi á kort, gröf og myndir	Nemendur kynna verkefni m.t.t. legu og stöðu landa út frá kortum. Efla	Landafræði 1. hefti – 8. bekkur

myndum,				kortalæsi.	
sýnt fram á þekkingu og gagnrýna sýn á tímabil, atburði, persónur, menningartengsl og þróunarferla á ýmsum tímum, sem vísað er til í Þjóðfélagsumræðu,	Almenn umræða um samfélagsmál.	Mikilvægt er að taka það efni sem efst er á baugi inn í umræðuna. Kennt er um sögulegt samhengi atburða út frá ólíkum menningarheimum.	Leitast er við að kenna nemendum að virða trúarbrögð annarra og efla gagnrýna hugsun. Mikilvægt er að taka það efni sem efst er á baugi inn í umræðuna.,	Nota sögulega atburði eins og heimsstyrjöldina síðari til að ræða og gagnrýna atburði og skoða áhrif á framtíðina t.d. varðandi framþróun að lokinni styrjöld.	Maðurinn og trúin – 8. bekkur Styrjaldir og kreppa – 9. bekkur Stríðsárin á Íslandi – 9. bekkur Lífsleikni í öllum bekkjum Það sem efst er á baugi hverju sinni
gert sér grein fyrir hlutverki heimilda, sjónarhorna og gildismats í sögu og sameiginlegum minningum,	Unnið með ólíkar heimildir	Unnið með ólíkar heimildir	Unnið með ólíkar heimildir	Læra að þekkja og nota mismunandi heimildir og áreiðanleika þeirra.	Unnið með mismunandi heimildir
séð hvernig sagan hefur móttast af umhverfispáttum og samfélagsskipulagi, þjóðfélagsshreyfingum og hugmyndastefnum, viljaverkum og tilviljunum,	Nemendum kennt um ólíkar stefnur sem hafa áhrif á þróun samfélagsins.	Kennum um ólíka menningarheima og áhrif þeirra á samfélagið.	Fræðsla um ólíka samfélagsskipun og menningarheima	Nota sögulega atburði eins og heimsstyrjöldina síðari til að ræða og gagnrýna atburði og skoða áhrif á framtíðina t.d. varðandi framþróun að lokinni styrjöld.	Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur Styrjaldir og kreppa – 9. bekkur Maðurinn og trúin – 8. bekkur
gefið skýringar á og rökrætt gerð og þróun íslensks þjóðfélags í ljósi innlendra	Nemendum kennt um þróun íslensks samfélags frá upphafi	Nemendum kennt um þróun íslensks samfélags frá upphafi		Skoða sögulegt samhengi og stöðu landsins og legu.	Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur

og alþjóðlegra áhrifaþátta,	m.t.t. tækninýjunga og alþjóðlegra atburða	m.t.t. tækninýjunga og alþjóðlegra atburða			Styrjaldir og kreppa – 9. bekkur
greint afmarkaða efnisþætti stórrar eða smárrar sögu, nálægrar eða fjarlægrar, útskýrt með dæmum hvernig sagan birtist í textum og munum, hefðum og minningum,	Fjallað um söguna á gagnrýninn hátt og nemendur vinna heimildavinnu út frá því.	Fjallað um söguna á gagnrýninn hátt og nemendur vinna heimildavinnu út frá því.	Fjallað um söguna á gagnrýninn hátt og nemendur vinna heimildavinnu út frá því.	Ritgerðarvinna, hópvinna, einstaklingsvinna og fyrirlestrar þar sem rýnt er í ákveðna efnisþætti. Kynnast sögu forfeðra t.d. með viðtölum og vinna út frá þeim. Gera sér grein t.d. fyrir breytingum á tækjakosti heimila.	Frelsi og velferð – 9. bekkur Styrjaldir og kreppa – 9. Bekkur Heimildavinna í 8., 9. og 10. bekk
útskýrt margbreytileika trúarbragða og lífsviðhorfa og greint áhrif þeirra á líf einstaklinga, hópa og samfélaga, fengist við og greint viðfangsefni sem snerta trú, lífsviðhorf og siðferði og tengjast spurningum um merkingu og tilgang lífsins, sýnt fram á læsi á frásagnir, hefðir, kenningar, hátíðir, siði og tákn kristni og annarra helstu trúarbragða heims, rætt og borið saman ólík trúar- og lífsviðhorf og gert sér grein fyrir hvað er sameiginlegt og hvað			Trúarbragðafræðsla.	Fyrirlestrar um ólík trúarbrögð, myndbönd, heimsóknir til trúfélaga. Láta nemendur segja frá stöðum sem þeir þekkja þar sem ólík trúarbrögð tíðkast. Heimsóknir á söfn, myndir, fjölbreyttar sögur og fyrirlestrar. Samvinna við listgreinakennara	Maðurinn og trúin – 8. bekkur

<p>sérstætt,</p> <p>greint áhrif Biblíunnar og helgiritanna annarra helstu trúarbragða á menningu og samfélög,</p> <p>útskýrt trúarlegar vísanir og tjáningu í listum og bókmenntum,</p>					
<p>gert sér grein fyrir hlutverki og margbreytileika fjölskyldna og gagnkvæmum áhrifum innan hennar á mismunandi tímum og menningarsvæðum,</p> <p>útskýrt mismunandi hugmyndir um gerð og framkvæmd lýðræðis,</p> <p>útskýrt hlutverk helstu stofnana samfélagsins og uppbyggingu stjórnkerfisins og formleg tengsl Íslands við umheiminn,</p> <p>útskýrt og rökrætt hugmyndir um velferðarsamfélagið og tengsl þess við stjórn mál, atvinnulíf og hugmyndastefnur,</p>	<p>Nemendum kennt um þjóðfélagið fyrr og nú og breytingar skoðaðar.</p>		<p>Nemendum kennt um þjóðfélagið fyrr og nú og breytingar skoðaðar.</p>	<p>Skoða mismunandi fjölskyldugerðir innan bekkjarins, fyrirlestrar, lestur</p> <p>Heimsóknir á skólaþing og Alþingi, lesa fréttablutning frá ólíkum stöðum, umræður um lýðræði</p> <p>Umræður um vasapening/laun, skoða eigin útgjöld, skoða t.d. smálán, taka dæmi úr þjóðfélaginu, búa til dæmi</p>	<p>Þjóðfélagsfræði – 10. Bekkur</p> <p>Heimsóknir t.d. á Skólaþing og Alþingi, fyrirlesarar sem fengnir eru og almenn umfjöllun um fjármálalæsi.</p> <p>Í fullorðinna manna tölu – 8. bekkur</p>

greint hvernig stjórnmal og samfélagsgerð tengjast lífi einstaklinga, tekið ábyrga afstöðu í eigin fjármálum og neyslu, verði gagnrýninn neytandi og geti sett sér markmið á grundvelli þekkingar á fjármálaumhverfi einstaklinga og samfélags og þeim tilboðum sem eru í boði,					
bent á, fyrirbyggt og brugðist rétt við ýmsum hættum og slysagildrum í umhverfinu og náttúrunni	bent á, fyrirbyggt og brugðist rétt við ýmsum hættum og slysagildrum í umhverfinu og náttúrunni	bent á, fyrirbyggt og brugðist rétt við ýmsum hættum og slysagildrum í umhverfinu og náttúrunni	bent á, fyrirbyggt og brugðist rétt við ýmsum hættum og slysagildrum í umhverfinu og náttúrunni	Gönguferðir og umræður um t.d. umferðarmerkingar, myndbönd	Lífsleikni á öllum stigum

HUGARHEIMUR - Sjálfsmýnd: Hæfni nemanda til að átta sig á sjálfum sér og öðrum

Í þessum þætti samfélagsfræðinnar er mikilvægt að vinna út frá þeim heimi sem unglingurinn lifir og hrærist í, enda er hér verið að vinna með sjálfsmýnd nemandans.

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

Hæfniviðmið	Markmið við lok 10. bekkjar	Markmið við lok 9. bekkjar	Markmið við lok 8. bekkjar	Leiðir í kennslu	Námsefni
hugleitt og tjáð hver hann er í augum sjálfs sín og annarra, útskýrt hvernig sjálfsmýnd	Að einstaklingur skoði sig með tilliti til umhverfis og	Að einstaklingur skoði sig með tilliti til umhverfis og	Að einstaklingur skoði sig með tilliti til umhverfis og	Umræður um sjálfsmýnd og hversu mörgum hópum innan	Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur

<p>hans mótast af umhverfi og búsetu, stjórnámálum og félagslegum aðstæðum, sögu og menningu, trúar- og lífsviðhorfum,</p> <p>rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats, sem mikilvægs þáttar í heilbrigðri sjálfsvitund,</p>	aðstæðna	aðstæðna	aðstæðna	<p>samfélagsins hver einstaklingur tilheyrir, umræður um hvernig við mótumst af umhverfinu og búsetu okkar á Íslandi í samanburði við önnur lönd.</p> <p>Útskýra orðin dyggðir og gildi. Láta hvern einstakling skoða sig.</p>	<p>Huxarinn – lífsleikninámsefni – 8., 9. og 10. bekkur</p> <p>Örugg saman – lífsleikninámsefni – 10. bekkur</p>
<p>beitt hugtökunum kyn, kynhneigð og kynhlutverk og útskýrt hvaða hlutverki þau þjóna í kyngervi einstaklinga og sjálfsmynd,</p>	<p>Almenn fræðsla um kynheilbrigði</p> <p>Efling sjálfsmyndar</p>	<p>Almenn fræðsla um kynheilbrigði</p> <p>Efling sjálfsmyndar</p>	<p>Almenn fræðsla um kynheilbrigði</p> <p>Efling sjálfsmyndar</p>	<p>Kynna ólíka kynhneigð einstaklinga, ræða um kynhlutverk og hversu miklu kynið ráði í lífi okkar, t.d. varðandi starfsval, laun, hlutverk í fjölskyldum o.fl.</p>	<p>Stelpur og strákar – 8. bekkur</p> <p>Þjóðfélagsfræði - 10. bekkur</p> <p>Utanaðkomandi fyrirlestrar í 8.-10. bekk</p>
<p>gert sér grein fyrir eigin styrkleikum og veikleikum og tekið ákvarðanir á grunni þeirrar sjálfsþekkingar,</p> <p>Efla styrkleika hver og eins og hjálpa þeim að vinna út frá styrkleikum sínum.</p> <p>Vegið og metið áhrif fyrirmynda og staðalmynda á mótun sjálfsmyndar og hefur áráði til að móta eigin ímynd,</p>	<p>Efla styrkleika hver og eins og hjálpa þeim að vinna út frá styrkleikum sínum.</p>	<p>Efla styrkleika hver og eins og hjálpa þeim að vinna út frá styrkleikum sínum.</p>	<p>Efla styrkleika hver og eins og hjálpa þeim að vinna út frá styrkleikum sínum.</p>	<p>Ræða um styrkleika og veikleika</p> <p>Ræða um fyrirmyndir og bein/óbein áhrif þeirra á okkur, bæði jákvætt og neikvætt.</p> <p>Ræða um hversu ólíkt einstaklingar bregðast við svipuðum aðstæðum</p> <p>Ræða um mikilvægi þess</p>	<p>Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur</p> <p>Almenn fræðsla í 8.-10. bekk</p> <p>Utanaðkomandi fyrirlestrar í 8.-10. bekk</p>

<p>lífsstíl og lífsskoðun á sjálfstæðan og ábyrgan hátt</p> <p>lýst margbreytileika tilfinninga og bent á víxlverkun tilfinninga, hugsunar, hegðunar og samskipta,</p> <p>sýnt styrk til að bera ábyrgð á eigin lífi, lífsháttum og heilbrigði,</p> <p>greint jákvæð og neikvæð áreiti og staðist þrýsting, sem stefnir heilsu og velferð fólks í voða,</p>				<p>að vera þú sjálfur og efla jákvæða sjálfsmynd</p> <p>Ræða um jafningja- og félagaprýsting, fræðsla um fíknivarnir og eflingu heilbrigðs lífsstíls.</p>	
<p>gert sér grein fyrir jafngildi sínu og annarra manna og útskýrt fyrir öðru fólki mikilvægi þess, sett sig í spor fólks með ólíkan bakgrunn og viðhorf, á ýmsum stöðum og tímum, sett sér markmið og framtíðaráætlun, til að stefna að í framtíðinni í samræmi við eigin styrkleika og áhuga.</p>	<p>Efla sjálfsmynd og gagnrýna hugsun. Fræðast um ólík samfélög.</p>	<p>Efla sjálfsmynd og gagnrýna hugsun. Fræðast um ólík samfélög.</p>	<p>Efla sjálfsmynd og gagnrýna hugsun. Fræðast um ólík samfélög.</p>	<p>Ræða um mikilvægi þess að geta tekið tillit til annarra, nemendur setja sér markmið í námi og lífi, skoða hugsanleg framtíðarstörf og skoða styrkleika sína og efla þá.</p>	<p>Þjóðfélagsfræð í 10. bekk</p> <p>Almenn fræðsla í 8.-10. bekk</p>

FÉLAGSHEIMUR - Samskipti: Hæfni nemanda til að mynda og þróa tengsl sín við aðra

Margt af því sem fellur undir félagsheim nemanda í samfélagsfræðinni er kennt í gegnum Uppeldi til ábyrgðar og hefst sú vinna strax í 1. bekk.

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

Hæfniviðmið	Markmið við lok 10. bekkjar	Markmið við lok 9. bekkjar	Markmið við lok 8. bekkjar	Leiðir í kennslu	Námsefni
tekið sjálfstæðan þátt í lýðræðislegu samstarfi og samræðu,	Efla þekkingu um lýðræðislegt samstarf og samræðu	Efla þekkingu um lýðræðislegt samstarf og samræðu	Efla þekkingu um lýðræðislegt samstarf og samræðu	Umræður, öflun þekkingar á ólíkan hátt, heimsóknir á Alþingi og Skólalþing.	Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur Starfsfræðsla Heimsókn á Skólalþing og Alþingi Uppeldi til ábyrgðar, bekkjarsáttmáli
útskýrt með dæmum margbreytileika mannlífsins og ólíkan bakgrunn fólks, borið virðingu fyrir frelsi fólks til mismunandi trúar, lífsgilda, skoðana og lífshátta, vegið og metið skoðanir og upplýsingar, brugðist við þeim á fordómalausn og réttisýnan hátt,	Kennum um margbreytileika og umburðarlyndi.	Kennum um margbreytileika og umburðarlyndi.	Kennum um margbreytileika og umburðarlyndi.	Fyrirlestrar og umræður um ólík menningarsamfélög og myndbönd. Kenna gagnrýna hugsun og ígrundun. Umræður og fræðsla af ýmsu tagi.	Þjóðfélagsfræði – 10. bekkur Maðurinn og trúin – 8. bekkur Almenn fræðsla í 8.-10. bekkur
rökrætt stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat, sýnt ábyrgð í samskiptum, umgengni og lífsháttum, m.a. með vísan til réttinda samkvæmt alþjóðasáttmálum, fengist við samfélagsleg og siðferðileg málefni af	Fræða nemendur um réttindi sín og skyldur sem og stöðu í samfélaginu.	Fræða nemendur um réttindi sín og skyldur sem og stöðu í samfélaginu.	Fræða nemendur um réttindi sín og skyldur sem og stöðu í samfélaginu.	Kenna gagnrýna hugsun og ígrundun. Umræður og fræðsla af ýmsu tagi.	Almenn fræðsla í 8.-10. bekk Barnasáttmáli SP

<p>mismunandi sjónarhólum,</p> <p>komið þekkingu sinni og viðhorfum á framfæri með fjölbreyttum og markvissum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra,</p> <p>rökrætt gildi jafnréttis og mannréttinda á öllum sviðum samfélagsins og þekki almenn ákvæði um mannréttindi, sýnt sjálf saga, sjálfstraust og virðingu í margvíslegum samskiptum og samstarfi við ólíka einstaklinga,</p> <p>ígrundað eigin getu til aðgerða og gert sér grein fyrir afleiðingum gerða sinna eða aðgerðaleysis, útskýrt gildi reglna í samskiptum fólks í fjölskyldu, vinahópi og þjóðfélaginu í heild og tekið þátt í að móta slíkar reglur,</p> <p>tekið þátt í samfélagsmálum á ábyrgan hátt og beitt sér í málefnum sem varða almannaheill,</p> <p>sinnt velferð og hag samferðafólks síns.</p>	<p>Efla samvinnu, tjáningu og gagnrýna hugsun.</p>	<p>Efla samvinnu, tjáningu og gagnrýna hugsun.</p>	<p>Efla samvinnu, tjáningu og gagnrýna hugsun.</p>	<p>Kenna gagnrýna hugsun og ígrundun. Fjölbreytt skil á vinna, t.d. með umræðum, fyrirlestur, ritgerðum, myndrænu formi o.fl.</p> <p>Fræðsla um Mannréttindasáttmálann og ólíka stöðu fólks í heiminum. Afla fjölbreyttra gagna, t.d. í bókum og á netinu. Kenna gagnrýna hugsun og ígrundun. Umræður og fræðsla af ýmsu tagi.</p> <p>Kenna mikilvægi þess að taka afstöðu og þora að stíga fram. Efla sjálfskoðun og sjálfsmynd nemenda. Kenna þeim að standa með sinni ákvörðun. Hægt að nota leiklist og leikræna tjáningu. Bekkjarreglur í anda Uppeldis til ábyrgðar.</p> <p>Uppeldi til ábyrgðar. Taka gagnrýna afstöðu í ýmissa mála. Skoða bekkinn og samskiptin þar og yfirfæra á samfélagið.</p>	<p>Aukin samvinna og tjáning.</p> <p>Uppeldi til ábyrgðar</p> <p>Mannréttindasáttmálann</p> <p>Gögn af netinu</p>
---	--	--	--	--	---

Nauðsynlegt er að skipuleggja vettvangsferðir þannig að þær nýtist sem best og tengist þeirri kennslu sem fram fer. Efla þarf tölvubúnað til þess að hægt sé að nota hann reglulega í kennslu og upplýsingaöflun, efla bókasafnið, bæði bókakost og sömuleiðis að nota það til heimildarleitar og eflingar læsis á miðlum. Einnig þarf að skipuleggja betur þær heimsóknir sem við fáum inn í skólann þannig að þær nýtist beint við kennslu og hafa ber í huga að sá sem kennir viðkomandi grein sé viðstaddur.

Samfélagsfræði 5.-7. bekkur

Unnið er með hæfniviðmið í samfélagsfræði í 5.-7. bekk en nemendur öðlast aukna færni með auknum aldri, þroska og frekari þjálfun.

REYNSLUHEIMUR - Umhverfi, samfélag, saga, menning: Hæfni nemanda til að skilja veruleikann

Við lok 7. bekkjar getur nemandi:

Hæfniviðmið	Markmið við lok 7. bekkjar	Markmið við lok 6. bekkjar	Markmið við lok 5. bekkjar	Leiðir í kennslu	Námsefni
sýnt fram á skilning á mikilvægum gildum, svo sem kærleika, mannhelgi, félagslegu réttlæti. Umhyggju fyrir öðrum mönnum og öllu lífi		Kennt um mikilvæg gildi og gildi nemenda skoðuð. Umhyggja fyrir umhverfinu.		Efla samskipti og samvinnu, kenna nemendum að taka tillit til annarra, fræða þau um ólíka menningarheima	Trúarbragðafræði – 6. bekkur Uppeldi til ábyrgðar
skýrt tengsl samfélags, náttúru, trúar og lífsviðhorfa fyrr og nú,		Efla þekkingu um lýðræðislegt samstarf og samræðu		Kenna um menningarheim okkar samfélags og samfélaga erlendis fyrr og nú	Ísland: veröld til að njóta – 6. bekkur Snorra saga – 6. bekkur
fylgt ferli orsaka og afleiðinga af gerðum manna og bent á leiðir til úrbóta,		Almenn umræða um nærsamfélagið og þær breytingar sem hafa orðið á náttúru og búsetu.		Skoða staði í nærsamfélaginu, opin svæði sem eru í byggð nú	Almenn umræða
gert grein fyrir einkennum og stöðu Íslands í heiminum í ljósi legu og sögu landsins, breytilegrar menningar, trúar og lífsviðhorfa,				Fræðum nemendur um sögu landsins, siðskiptin og áhrif þess á menningu og íslenskt samfélag	Ísland: veröld til að njóta – 6. bekkur Uppeldi til ábyrgðar Trúarbragðafræði – 6. bekkur

greint samhengi heimabyggðar við umhverfi, sögu, menningu og félagsstarf,				Taka dæmi úr sögulegu samhengi byggðar og áhrif þess að þessa þætti	
aflað sér, metið og hagnýtt upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni í margvíslegum gögnum og miðlum				Þjálfar nemendur í að leita sér upplýsinga í ólíkum miðlum	
notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni,		Stiklað á stóru		Efla þekkingu nemenda á hugtökum í námsgreininni	Almenn umræða
lýst náttúruferlum sem hafa áhrif á land og gróður áttað sig á hvernig loftslag og gróðurfar hafa áhrif á búsetu og lífsskilyrði, lýst með dæmum áhrifum tækni og mannlegra athafna á samfélag og umhverfi gert sér grein fyrir nýtingu og vernd auðlinda og umhverfis, hvernig hver einstaklingur getur lagt sitt af mörkum til verndar, notað kort og gröf til að afla		lýst náttúruferlum sem hafa áhrif á land og gróður áttað sig á hvernig loftslag og gróðurfar hafa áhrif á búsetu og lífsskilyrði, notað kort og gröf til að afla sér upplýsinga,		Lögð áhersla á umhverfismennt og áhrif umhverfis á samfélagið, kennt um líf á ólíkum svæðum jarðar	Ísland: veröld til að njóta – 6. bekkur

sér upplýsinga,					
<p>Rætt á upplýstan hátt um tímabil, atburði og persónur, sem vísað er til í þjóðfélagsumræðu,</p> <p>metið heimildir og ólík sjónarhorn í umfjöllun um sögu og samtíð,</p> <p>velt fyrir sér ýmsum þáttum sem sagan hefur mótast af, svo sem umhverfi, samfélagsskipulagi og þjóðfélagsshreyfingum,</p> <p>lýst einkennum og þróun íslensks þjóðfélags og tekið dæmi um mikilvæga áhrifaþætti,</p> <p>dregið upp mynd af afmörkuðum efnisþáttum stórrar og smárrar sögu, nálægrar eða fjarlægðar</p>				<p>Kynna ólíkar heimildir, hjálpa nemendum að meta forsendur þeirra og styrkja þá í að lesa úr heimildum.</p>	
<p>lýst margbreytileika helstu trúarbragða og lífsviðhorfa og áhrifum þeirra á líf fólks, rætt viðfangsefni sem snerta trú, lífsviðhorf og siðferði og sett í samhengi við atburði daglegs lífs,</p>				<p>Fræða nemendur um ólík trúarbrögð, hvaða áhrif þau hafa á menningarheim ólíkra þjóða</p>	

<p>gert grein fyrir völdum frásögnum, hefðum, hátíðum, siðum og táknum í kristni og nokkrum helstu trúarbrögðum heims,</p> <p>borið saman valin trúar- og lífsviðhorf,</p> <p>nefnt dæmi um áhrif helgiritanna helstu trúarbragða á menningu og samfélög,</p> <p>borið kennsl á trúarlegar vísanir og tjáningu í listum og bókmenntum,</p>					
<p>gert sér grein fyrir margbreytileika fjölskyldna og margvíslegum hlutverkum innan þeirra,</p>				<p>Rætt um fjölbreytileika fjölskyldna og ólíkar samfélagsgerðir og þróun þeirra síðustu áratugi</p>	
<p>lýst nokkrum einkennum lýðræðislegra samfélagshátta,</p> <p>gert grein fyrir hlutverki nokkurra helstu stofnana samfélagsins,</p>				<p>Kennt um helstu stofnanir samfélagsins og hlutverk þeirra, s.s. Alþingi o.fl.</p>	
<p>gert grein fyrir hugmyndum um sam hjál og velferð og framkvæmd hennar í samfélaginu,</p> <p>lýst með dæmum hvernig samfélagsgerð tengist lífi</p>				<p>Fræða nemendur um mikilvægi þess að sýna sam hug i verki og efla tengsl við ólík aldersstig.</p>	

einstaklinga, sýnt fram á skilning á kostnaði eigin neyslu og sé læs á þau áhrif sem ýmis tilboð og auglýsingar hafa á eigin neyslu og á samfélagið,					
séð gildi slysavarna og viðbragða við slysum í heimahúsum, nærsamfélagi og náttúrunni.				Kenna nemendum fyrstu hjálp og viðbrögð við náttúruhamförum og slysum	

HUGARHEIMUR - Sjálfsmynd: Hæfni nemandanna til að átta sig á sjálfum sér og öðrum

Í þessum þætti samfélagsfræðinnar er mikilvægt að vinna út frá þeim heimi sem unglingurinn lifir og hrærist í, enda er hér verið að vinna með sjálfsmynd nemandans.

Við lok 7. bekkjar getur nemandi:

Hæfniviðmið	Markmið við lok 7. bekkjar	Markmið við lok 6. bekkjar	Markmið við lok 5. bekkjar	Leiðir í kennslu	
lýst sjálfum sér og tekið dæmi um þætti sem hafa áhrif á sjálfsmynd hans, svo sem úr nærsamfélagi, umhverfi og menningu, lýst með dæmum gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir eigin				Að nemandinn geri sér grein fyrir eigin hlutverki, lífsviðhorfi og gildismati, átti sig á hlutverki sínu í samfélagi sínu og hvað hefur mótandi áhrif á þau. Efla styrkleika hvers og eins og gera sér grein fyrir áhrifum umhverfis á	

<p>sjálfsvitund, áttað sig á ólíkum kynhlutverkum á nokkrum sviðum og hvernig þau mótast og breytast, gert sér grein fyrir eigin styrkleikum og veikleikum, vegið og metið áhrif fyrirmynda og staðalmynda, hvernig vinna megi með þau á sjálfstæðan og uppbyggjandi hátt, lýst margvíslegum tilfinningum og áttað sig á, áhrifum þeirra á hugsun og hegðun</p>				eigin breytni.	
<p>tileinkað sér heilbrigða og holla lífshætti, metið jákvæð og neikvæð áhrif ýmissa áreita í umhverfinu á líf hans og tekið gagnrýna afstöðu til þeirra</p>				Efla þekkingu nemenda á heilbrigðum lífsstíl, hollu mataræði og jákvæðu viðhorfi til sín og umhverfis síns og annarra einstaklinga á gagnrýnin hátt.	
<p>gert sér grein fyrir jafngildi sínu og annarra manna og rætt þýðingu þess, sett sig í spor fólks með ólíkan bakgrunn á völdum stöðum</p>				Kenna nemendum mikilvægi markmiða og leiðir til að ná þeim. Kenna nemendum að setja sig í spor annarra, t.d. með dæmisögum og	

og tímum, sett sér markmið og gert áætlanir við fjölbreytt viðfangsefni.				klípusögum.	
---	--	--	--	-------------	--

FÉLAGSHEIMUR - Samskipti: Hæfni nemanda til að mynda og þróa tengsl sín við aðra

Margt af því sem fellur undir félagsheim nemanda í samfélagsfræðinni er kennt í gegnum Uppeldi til ábyrgðar og hefst sú vinna strax í 1. bekk.

Við lok 7. bekkjar getur nemandi:

Hæfniviðmið	Markmið við lok 7. bekkjar	Markmið við lok 6. bekkjar	Markmið við lok 5. bekkjar	Leiðir í kennslu	Námsefni
tekið þátt í lýðræðislegu samstarfi og samræðu,				Með hópastarfi og lausn ólíkra viðfangsefna	
borið kennsl á ólíkan bakgrunn fólks og virt frelsi þess til mismunandi trúar, lífsgilda, skoðana og lífshátta, metið og brugðist við ólíkum skoðunum og upplýsingum á fordómalausán hátt, rökrætt um ólík málefni af samfélagslegum og siðferðilegum toga,				Efla þekkingu og færni nemenda í að takast á við umfjöllun um ólíka menningarheima og rökrætt um málefni á gagnrýnin hátt	
tekið þátt í samræðu um stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi og skyldur, sýnt ábyrgð í				Kynna m.a. fyrir nemendum Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna,	

<p>samskiptum og átti sig á réttindum sínum samkvæmt alþjóðasáttmálum,</p> <p>tjáð þekkingu sína og viðhorf með fjölbreyttum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra,</p> <p>nefnt dæmi um gildi jafnréttis og mannréttinda í samfélaginu og rætt áhrif staðalímynda,</p>				<p>réttindi sín og skyldur í samfélaginu</p>	
<p>sýnt sanngirni, sjálfstraust og virðingu í samskiptum og samvinnu við aðra,</p> <p>rætt um eigin athafnir og afleiðingar þeirra,</p> <p>rætt reglur í samskiptum fólks og tekið þátt í að setja sameiginlegar leikreglur með öðrum,</p> <p>tekið þátt í samfélagsmálum á ábyrgan hátt,</p> <p>sýnt samferðafólki sínu tillitssemi og umhyggju.</p>				<p>Uppeldi til ábyrgðar, efla umræðu milli nemenda og fá þá til að tjá sig fyrir framan aðra</p>	